

Tamási Béla ezredes:

A HAZAI KATONAI FELSŐVEZETŐ-KÉPZÉS NEMZETKÖZIVÉ TÉTELÉNEK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

ÖSSZEFOGLALÓ: A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának égisze alatt folyó Felsőfokú Vezetőképző Tanfolyam a Magyar Honvédség legmagasabb szintű tanfolyami rendszerű képzése. A képzés során mind a hazai követelménytámasztás igényeit, mind a hasonló nemzetközi képzések pozitívumait folyamatosan beépítették a képzési programba. A katonai felsővezető-képzés további fejlődésének egyik lehetséges iránya a nemzetközi szinten történő megjelenés. A tanulmány a „nemzetköziesítéshez” kapcsolódó egyes feladatok megvalósításához nyújt segítséget.

KULCSSZAVAK: Felsőfokú Vezetőképző Tanfolyam, képzésfejlesztés, Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR), Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR), nemzetköziesítés, képzési program

BEVEZETÉS

A *Felsőfokú Vezetőképző Tanfolyam* a Magyar Honvédség legmagasabb szintű tanfolyami rendszerű képzése. A képzés a Honvédelmi Minisztérium Honvéd Vezérkar főnöke követelménytámasztásán alapul, és elsősorban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar (továbbiakban: NKE HHK) erőforrásainak felhasználásával működő nappali képzési forma.

A katonai felsőfokú vezetőképzés további fejlődésének egyik lehetséges iránya a tanfolyam egyes tantárgycsoportjainak nemzetközi oktatásban való megjelenése. Jelen írás célja – a nemzetközi és hazai felsőoktatási irányelvek ismeretében – ráirányítani a figyelmet a tanfolyam „nemzetköziesítéséhez” kapcsolódó egyes feladatokra.

A *nemzetköziesítés* (nemzetközi szintre történő kilépés, nemzetközivé tétel) *fogalmát* a legegyszerűbben talán úgy lehetne megfogalmazni, hogy „a felsőoktatási tevékenység nemzeti szint fölé emelkedése, amelynek következtében az intézmények határokon átnyúlóan kínálják szolgáltatásaikat”.¹ Megnyilvánulási formái közé tartozik többek között az intézmények együttműködése, a képzési programok exportja/importja, a nemzetközi folyamatok tananyagba történő integrálása, az idegen nyelvű tankönyvek kiadása, és nem utolsósorban a hallgatói és oktatói mobilitás. (A továbbiakban a fogalom alatt annak az adott tartalomhoz illő megjelenési formáját értem.)

¹ Derényi András: A felsőoktatás nemzetközivé válása. Szakértői beszélgetés. https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2008_03/oldal89_96_szakertoi_beszeltetes.pdf (Letöltés időpontja: 2016. 05. 09.)

A NEMZETKÖZIVÉ TÉTEL SZÁNDÉKÁNAK BEILLESZTÉSE A NEMZETKÖZI ÉS HAZAI IRÁNYELVEKBE

A téma elemzéséhez mindenekelőtt áttekintem az európai, a magyar és ezen belül az NKE nemzetköziesítési irányelveket, majd a tanfolyam kialakításához kötött feladatok vizsgálatát.

Annak ellenére, hogy a tanfolyam nem rendelkezik önálló költséggazdálkodással, a képzési költségek biztosítását is vizsgálom, mivel a bevétel növelése a nemzeti irányelv² céljai között is szerepel.

Az európai átfogó nemzetköziesítés stratégia

Az oktatás nemzetközivé tétele globális szinten is egyre fontosabb törekvés, ezért az európai (felső)oktatási rendszerek modernizálásának is fontos követelménye folyamatok és eszközök összehangolása. Az uniós szintű együttműködési formák már korábban is hozzájárultak az európai felsőoktatás intézményi fejlesztéséhez. A „*bolognai folyamat*”, az „*Erasmus-*”, a „*Tempus-*”, az „*Erasmus Mundus-*”, a „*Marie Curie-*” stb. programok nagymértékben elősegítették az európai tagállami (felső)oktatási rendszerek nemzetközivé tétele folyamatának előrehaladását. A felsőoktatás nemzetközivé tétele elősegíti a globális világ megértését, a szükséges tapasztalat és tudás megszerzését, és egyben a kutatási és innovációs tevékenységek köre szerveződő stratégiai partnerségek kiépülését.

Az európai átfogó nemzetköziesítés stratégiája az alábbi három kategóriába sorolt fő területeket tartalmazza:

- nemzetközi hallgatói és oktatói mobilitás,
- a tanterv és a digitális tanulás nemzetközivé tétele és fejlesztése,
- stratégiai együttműködés, partnerségek és kapacitásépítés.

A magyar oktatáspolitikai nemzetköziesítésének elvei

A magyar felsőoktatás kiteljesedésének és elismertetésének egyik lehetséges módja az úgynevezett *teljesítményelvű oktatási környezet* megteremtése. Ennek célja: növelni a legkiválóbb hallgatók és oktatók nemzetközi tapasztalatszerzési lehetőségeit.³ Ezzel párhuzamosan meg kell teremteni annak a feltételeit, hogy a külföldön tanuló hallgatók számára vonzó legyen tanulmányaik itthoni folytatása, befejezése, valamint azt követően az itthoni munkavállalás (szakmai gyakorlat, mesterképzés és felsőfokú továbbképzés, doktori képzés stb.). Másik módja a fentebb jelzett cél elérésének a magyar felsőoktatási intézmények nemzetköziesítése, ezen belül a *külföldi hallgatók arányának jelentős növelése*, amely három egyértelmű célban fogalmazható meg:

- az intézményrendszer kihasználtsága,
- a bevételek növelése,
- az ország nemzetközi szakmai környezetének kiépítése.

² A felsőoktatási koncepció fő irányvonalai. <http://www.kormany.hu/download/8/05/20000/HÁTTÉRANYAG.docx> (Letöltés időpontja: 2016. 04. 07.)

³ Jelenleg az NKE-hallgatók 10,41%-a vesz részt külföldi részképzésben, ennek aránya 2023-ra tervezetten 20%-ra nő.

A fenti célkitűzések megvalósításának legkézenfekvőbb eszköze az idegen nyelven folyó képzés részarányának növelése és kötelezővé tétele.⁴

A Nemzeti Közszerológati Egyetem nemzetköziesítési irányelvei

A nemzetköziesítés ajánlása gyakorlatilag megegyezik a magyar felsőoktatás víziójával,⁵ miszerint: „A jövőben minden egyetemnek és főiskolának a saját, jól megkülönböztethető, kiemelt képzési területére szükséges fókuszálnia, vagyis az intézményeknek határozott képzési profillal kell rendelkezniük, és az általuk képviselt területen világszínvonalú képzést kell nyújtaniuk.”

Az NKE egyik küldetése, hogy a nemzetközi partnerségi minták nyomán olyan példát mutasson, ami a nemzeti dimenzió kívül regionális, európai és globális szinten is megjelenik. A regionális misszió a közép- és kelet-európai regionális feladatoknak szab irányt. A hadtudományi és honvédtisztképzés területén az európai biztonság- és védelmi kultúra kialakítását és elmélyítését a regionális partnereket tömörítő Nemzetközi Katonai Akadémiai Fórum (International Military Academy Forum, IMAF) jelenti. A V4-tagországok hadtudományi és katonai felsőoktatási intézményeinek szövetsége a közös tananyagfejlesztés, az oktatói és hallgatói mobilitás növelését szolgálja. A regionális együttműködés hagyománya jelenik meg továbbá a négy országot tömörítő nemzetközi logisztikai kiképzésben (FOURLOG). A regionális kapcsolatok további fejlesztési iránya az egyetemi közös közszolgálati gyakorlat nemzetközi partnerekkel (társintézményekkel) történő kibővítése lehet.

„Az Egyetemnek a közszolgálati ethoszát a tudomány eszközeivel kell erősítenie az európai integrációkban és a transzatlanti kapcsolatokban is. Európa felsőoktatási érték közösség és egyetemi tradíció, közös felsőoktatási tér. Az Európa 2020 stratégia a fenntartható növekedés céljait nagymértékben az egyetemek innovatív kutatómunkájától várja, ez az európai egyetemek közös stratégiája is egyben, az ebben való szerepvállalásra, széles körű kutatási együttműködésekre kell törekedni.”⁶

Az NKE ezért a nemzeti és az európai kultúra értékrendjét képviselve alakítja ki globális szerepvállalását. Feladatként jelöli meg a megkezdett tudástranszferek továbbépítését, többek között kínai, izraeli, amerikai és orosz egyetemekkel. Támogatja az afrikai országok felsőoktatási intézményeivel való kapcsolatépítést, így az immár Egyiptommal, Kenyával, Nigériával és Etiópiával megkezdett együttműködés fokozatos bővítését.

(Joggal merül fel a kérdés: vajon a szomszédos országok miért nem kapnak az eddigieknél nagyobb hangsúlyt az együttműködésben, ha már egyszer a közép- és kelet-európai régiót emlegetjük? Azt gondolom, hogy ez a téma későbbiekben egy külön tanulmány tárgyát képezi.)

A képzési költségek biztosítása

A képzési költségek elemzésekor, tervezésekor figyelemmel kell lenni a vonatkozó vagyongazdálkodási irányelvekre. A Nemzeti Közszerológati Egyetem vagyongazdálkodási terve rögzíti: „Az Egyetem vagyona kizárólagosan az intézmény alaptevékenységeinek és

⁴ Palkovics László: MTMI Képzések – hogyan tehetjük vonzóvá? Kormányzati kezdeményezések a pályaorientáció és tehetség gondozás területén. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2015, 14.

⁵ „Fokoztatás a felsőoktatásban” című stratégia. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2015.

⁶ Nemzeti Közszerológati Egyetem Intézmény Fejlesztési Terv 2015–2020. 13. <http://uni-nke.hu/egyetem/intezmenyfejlesztési-terv-2015-2020> (Letöltés időpontja: 2016. 04. 10.)

azt kiszolgáló tevékenységeinek ellátására szolgál. A vagyoni fenntartásával, megőrzésével és fejlesztésével kapcsolatos feladatokat az Egyetem úgy határozta/határozza meg, hogy a különböző vagyonelemei egyértelműen az Intézményfejlesztési tervben meghatározott céljai elérése érdekében hasznosuljon.”⁷

A kormány 1512/2015. (VII. 23.) határozatával döntött az egyetem elhelyezése, a Ludovika Campus mint állami beruházás egyes programelemeinek megvalósítása érdekében szükséges intézkedésekről és a szükséges források biztosításáról. Ennek megfelelően a tanfolyam a Ludovika épületében lesz elhelyezve, de jelenleg még a régi helyén, a Hungária körúton működik.

Kétségtelen, hogy a katonai felsővezető-képzés nemzetközi szintre emelésének is alapvető kérdése lesz a képzési és a járulékos költségek biztosítása. Jelenleg a tanfolyam jelentős mértékben terheli a Honvédelmi Minisztérium és az NKE HHK költségvetését. Nehéz állást foglalni abban, hogy a katonai felsővezető-képzés kijánálása milyen nagyságrendű bevételt termel majd. Ezt a döntés-előkészítés folyamán a szakembereknek kell megvizsgálniuk. A várható erkölcsi siker jóval biztosabban prognosztizálható, ahogy azt a külföldi tanulmányutak és gyakorlatokról készült „úti jelentések” egyértelműen alátámasztják.

Minden bizonnyal a képzés nemzetközivé tétele infrastrukturális és informatikai fejlesztéseket is igényel. Nagy valószínűséggel az ehhez szükséges költségeket elsődlegesen a HM és az NKE együttesen fogja biztosítani.

A képzés nemzetközi kijánálásának egyik kulcseleme egy vezetési terem kialakítása lehet. A tervezett egységes műveletirányítási és vezetési módszertani központban a hazai államigazgatási, rendészeti igazgatási és honvédelmi igazgatási – országos hatáskörű – műveleti központok tevékenységei a gyakorlatok megvalósulásai során egyesülnek. A központ kialakítása és szolgáltatásai az NKE oktatói és hallgatói, továbbá a három hivatásrend (felső) vezetői számára biztosítják a műveletirányítási központok rendeltetésének és feladatainak megismerését, a legfontosabb eljárások gyakorlását helyzetgyakorlatok keretében. A tanfolyam többek között a katonai felső vezetői, valamint a közös gyakorlatokra történő meghívásokkal „vizsgonozná” a külföldi gyakorlatokon történő részvételt, amely egyúttal a nemzetközivé tétel főpróbájának is tekinthető.

A KATONAI FELSŐVEZETŐ-KÉPZÉS NEMZETKÖZI KIAJÁNLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

A tanfolyam képzési céljainak fejlesztése mind a katonai felsővezető-képzés, mind az NKE szempontjából elengedhetetlen. A képzés nemzetközi szintre emelése, illetve egyes moduljainak, vagy azon belül egyes tantárgycsoportjainak, tantárgyainak idegen (angol) nyelvű kijánálása javasolt.

A tanfolyam nemzetközi térnyerésének kérdésével kizárólag abban az esetben érdemes foglalkozni, ha azt feltételezzük, hogy:

- a tanfolyam a megrendelő igényeit továbbra is maximálisan kiszolgálja,
- az NKE a megnövekedett feladatokat befogadja,

⁷ Nemzeti Közzolgálati Egyetem Vagyongazdálkodási Terv 2015–2020. In: Nemzeti Közzolgálati Egyetem Intézmény Fejlesztési Terv, 57.

- a képzési célok eléréséhez a várhatóan növekvő humán és anyagi erőforrások biztosítottak lesznek,
- van szándék a működés kezdeti feltételeinek megteremtésére és azok legalább középtávon történő biztosítására is.

A tanfolyam kiszélesítésének, valamint nemzetközi szintre emelésének, a külföldi és a hazai civil hallgatók köre további bővítésének újabb lépcsője lehet a képzés egyes elemeinek blokkosítása, mely a képzési program egy, két, illetve három hónapos, mindenekelőtt angol nyelvű kiejánlásával valósítható meg a védelmi szféra hazai és külföldi katonai, valamint civil felső vezetői számára. Ezekre jó példa mind az olasz „Istituto Alti Studi per la Difesa”, mind a francia „École de Guerre” vezérkari képzése, ahol vezető kormánytisztviselők, a védelmi ipar befektetői, a biztonság- és védelempolitikával foglalkozó újságírók, valamint a haderő felső vezetői és a baráti/szövetséges országok tábornokai együtt vesznek részt a képzésben.

A képzés kiejánlásához szükséges elengedhetetlen feladatok

A magyar tanfolyam nemzetközi porondon történő megjelenése előtt azonban számos feladatot el kell végezni. A képzés nemzetközi kiejánlásához – a felsőoktatási képzésben történő megjelenítéssel egyidejűleg – a képzési célokat és követelményeket célszerű az Európai Képesítési Keretrendszerrel⁸ (EKKR) harmonizáló Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szintjeiről jellemzői (deskriptorok) alapján meghatározni.

Az EKKR egy közös európai referenciarendszer, amely összekapcsolja a különböző országok nemzeti képesítési rendszereit és keretrendszereit. Gyakorlatilag egy fordítási eszköz, amely a képesítéseket könnyebben beazonosíthatóvá teszi, valamint segíti az egyik oktatási intézményből a másikba átmenni szándékozó tanulókat és a külföldön munkavállalókat képesítési megfelelőségük beazonosításában.

Az MKKR szintjeire az alábbi képesítéseket sorolták be:

- az alapfokú iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány (MKKR 2. szint),
- a HÍD I., II. program tanúsítványa (MKKR 2. szint),
- a középfokú végzettséget tanúsító bizonyítvány (MKKR 4. szint),
- az érettségi bizonyítvány (MKKR 4. szint),
- az OKJ szakképzései (MKKR 2–6. szintek),
- a felsőoktatási szakképzés (MKKR 5. szint),⁹
- az alapképzés (MKKR 6. szint),
- a mesterképzés képesítései (MKKR 7. szint),
- a doktori fokozat (MKKR 8. szint).

A nyolc referenciaszint a képesítések teljes körét lefedi, a tankötelezettség során megszerzhető képesítésektől a legmagasabb szintű tudományos minősítésig, illetve a szakképzés és felnőttképzés keretében szerzett képesítésekig. A referenciaszintek – amelyek a tanulási eredményeken alapulnak – arra helyezik a hangsúlyt, hogy egy bizonyos képesítéssel rendelkező személy ténylegesen mit tud, illetve milyen tevékenység elvégzésére képes. A tanulási eredményeket az úgynevezett „Bloom-féle taxonómiával”, vagyis cselekvő igékkel írja le, melyek: a tudás, a megértés, az alkalmazás, az elemzés, a szintézis és az értékelés.

⁸ 2008. április 23-án született Európai Parlament és Európa Tanács részéről történő ajánlás alapján.

⁹ A Felsőfokú Vezetőképző Tanfolyam is a felsőoktatási szakképzés keretén belül valósul meg.

Azáltal, hogy a hangsúly áttevődik a tanulási eredményekre:

- „jobban összhangba kerülhetnek a munkaerőpiac (tudás, készségek és kompetenciák iránti) szükségletei,
- az oktatási és szakképzési szolgáltatásokkal könnyebbé válik a nem formális és az informális tanulás elismerése,
- könnyebbé válik a képesítések átvitele és felhasználása különböző országok, illetve oktatási és képzési rendszerek között.”¹⁰

Az MKKR bevezetésével a hazai oktatási rendszer egyes elemei összekapcsolhatók, ugyanígy a különböző (a formális, nem formális és informális) tanulás eredményei is összekapcsolhatóvá válnak. Az oktatási kínálat a tanulási igényekhez és szükségletekhez jóval rugalmasabban alkalmazkodik, így létrejön a személyre szabott, az önálló és motivált tanulás feltétele. Egyúttal erősödik a tanulással kapcsolatos egyéni döntési képesség és az oktatási szolgáltatások munkaerőpiaci és társadalmi relevanciája.

Az MKKR létrehozásával:

- megteremtődik az EKKR-hez történő csatlakozás feltétele,
- hazánk az egységes európai oktatási térség aktív szereplőjévé válik,
- erősödik a bizalom a magyarországi képesítések iránt, ami nemzetközi szinten növeli mindenekelőtt a felsőoktatás elismertségét, vonzerejét,
- javítja a magyar munkaerő versenyképességét az európai munkaerőpiacon,
- javul az oktatási és képzési rendszerek közötti, illetve az oktatási rendszereken belüli átjárhatóság,
- erősödik a tanulás vonzereje,
- javul a tanulás különböző formáihoz való hozzáférés,
- javulnak a társadalmi mobilitás esélyei.

Szintleíró jellemzők (deszkriptorok)

A képesítések általános leírása az alábbi négy szintleíró jellemzővel és hozzárendelt tartalommal történik meg:

- *Tudás (tudás és ismeret)*: deklaratív (tény)tudás, amelynek szerveződési formája a műveltség és a szakértelem.
- *Képességek (készségek és képességek)*: feladatok megoldására alkalmassá tevő készség/képesség, amely lehet gondolkodásban megvalósuló (kognitív) tevékenység vagy pszichomotorikus cselekvés. A készség automatikus tevékenység, a képesség a feladat megoldásakor jelentkező sokféle ismeret összekapcsolása.
- *Attitűdök (nézetek, attitűdök)*: érzelmi elkötelezettség; a szakmával összefüggő felfogásbeli kérdések, a szakmai attitűdök, nézetek következményei.
- *Autonómia és felelősségvállalás*: azt mutatja, hogy egy adott személy milyen önállósággal, milyen mértékű felelősségvállalással tudja feladatát végrehajtani.

A következőkben az MKKR 5. szint szintleíró jellemzőinek¹¹ az általam javasolt katonai szakspecifikus deszkriptorai tartalmi megfogalmazását ismertetem:

A „tudás” a katonai szakterülethez kapcsolódó alapvető általános és specifikus elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását jelenti. A megszerzett elméleti és gyakorlati tudás

¹⁰ Forrás: Képzésben a jövő. http://www.kezpesbenajovo.hu/?id=5_alprojekt/gyik (Letöltés időpontja: 2016. 05. 10.)

¹¹ Forrás: <http://413.hu/files/8MUCSalkalom%200912/MKKR.pdf> (Letöltés időpontja: 2016. 05. 07.)

stratégiai szemléletű rendszerbe szerveződik. A gyakorlati alkalmazás módszereinek és eszközeinek magabiztos ismerete egyúttal lehetőséget biztosít a katonai hivatás hosszú távú és magas szintű gyakorlására. A tudáshoz egyértelműen hozzátartozik a katonai szakmai szókincs anyanyelven és legalább egy idegen nyelven történő ismerete.¹²

A „*képesség*” a honvédelmi feladatainak megoldására, megtervezésére és lebonyolítására, valamint a szükséges módszerek és eszközök kiválasztására irányuló, azok egyedi és komplex alkalmazásának elsajátítását jelenti. Az alkalmazható szintű idegen nyelvi kommunikációs képesség a más nyelven beszélőkkel történő szakmai együttműködést teszi lehetővé. Ide tartozik továbbá a tudásfejlesztés és az ehhez alkalmazott különböző módszerek, valamint a legkorszerűbb információs és kommunikációs eszközök alkalmazásának, továbbá a felelős egy személyi döntések meghozatalának képessége.

Az „*attitűdök*” a honvédség új eredményei, innovációi megismerésére, megértésére és alkalmazására történő szándékot fémjelzik. A fogalom a folyamatos önképzés, az elkötelezett minőségi szakmai munkavégzés, az önkritikus magatartás mellett a honvédség társadalmi szerepének és értékeinek elfogadását, valamint annak hiteles közvetítését is magában foglalja.

Az „*önállóság (autonómia) és felelősségvállalás*” alapjában véve folyamatos önellenzés mellett végzett önálló munkavégzést jelent. A továbbiakban még teljes körű felelősség vállalását jelenti a saját és az általa vezetett alárendeltek munkájáért, eredményeiért és kudarcaiért. A döntéshozatalnak kivétel nélkül a honvédség jogi, valamint az általános és katonai etikai szabályainak figyelembevételével kell történnie.

A felsőoktatási szakképzés *közös és szakmai modulokból* tevődik össze. Valamennyi felsőoktatási szakképzés *közös* moduljának eleme:

- a munkaerőpiaci ismeretek,
- az idegen nyelvi ismeretek,
- a szakmai és pénzügyi információfeldolgozási alapismeretek,
- a kommunikációs ismeretek.

A felsőoktatási szakképzések *közös moduljainak jellemzőit* „A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről” szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet 1. melléklete tartalmazza.

A felsőoktatási szakképzések *képzési és kimeneti leírásait*, képzési területenként a fent említett rendelet 2. melléklete tartalmazza. A rendeletben a „VI. Közigazgatási, rendészeti és katonai képzési terület” alatt *egyetlen felsőoktatási szakképzés sem szerepel!*¹³

Mindezek alapján az európai ajánlást és a hazai szabályozást figyelembe véve a katonai felsőoktatási szakképzés bejegyzését a rendelet (VI. Képzési terület, 2. sz. melléklet) szabályozásával, az alábbi előírt szempontokra megfogalmazott (javasolt) tartalommal célszerű megvalósítani:

- A felsőoktatási szakképzés megnevezése:
Katonai felső vezető szakirányú továbbképzési szak (Senior Military Leader postgraduate course)
- A szakképzettség oklevélben történő megjelölése:
Katonai felső vezető
(Senior Military Leader)

¹² NATO-elvárás két idegen nyelv, azonban a tanfolyam bemeneti követelménye jelenleg angol STANAG 3.3.3.3.-at ír elő.

¹³ Szó szerint: „Felsőoktatási szakképzés a szakjegyékben nem szerepel.”

- A képzési terület, ezen belül a képzési ág megjelölése: *államtudományi képzés*, a besorolási alapképzési szak megnevezése: közigazgatási, rendészeti és katonai szak, a felsőoktatási szakképzettséggel legjellemzőbben betölthető FEOR¹⁴ szerinti munkakör(ök): az MH-ban rendszeresített ezredesi rendfokozathoz kötött munkakörök ellátása.
- A képzési idő (félévekben) *2 félév*, ezen belül a felsőoktatási szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 60 kredit, az elméleti és gyakorlati képzés aránya: 70/30, az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama teljes idejű képzésben: nincs előírva, a besorolási szakon való továbbtanulás esetén a beszámítandó kreditek száma: ezt egyeztetni kell a BSc- és MSc-képzésekkel, a képzési terület szerinti továbbtanulás esetén beszámítandó kreditek száma: ezt egyeztetni kell a BSc- és MSc-képzésekkel, a különböző képzési formák megszervezésére vonatkozó egyéb követelmények: nincs meghatározva.
- A felsőoktatási szakképzés célja: Magyarország érdekeit képviselő olyan katonai felső vezetők képzése, akik felső szintű katonai, politikai (kül-, gazdaság-, biztonság- és védelempolitikai) és közszolgálati ismereteiket elemzési, tervezési, szervezési, értékelési és irányítási, vezetési ismereteik birtokában, vezetői készségeiket és képességeiket használva (szükség esetén önállóan) azokat hatékonyan és felelősséggel képesek alkalmazni.
- A képzésben elsajátítandó kompetenciák, ezen belül
 - a megszerezhető *tudás*, ismeret és tapasztalat;
 - a jártasság és a *képesség* a gyakorlatban;
 - az *önállóság* (autonómia);
 - a *felelősségvállalás*. (Mindezeket lásd az 1. számú mellékletben.)
- A felsőoktatási szakképzés moduljai és azok kreditértékei:
 Általános ismeretek: 35 kredit
 Szakmai ismeretek: 19 kredit
 Záródolgozat: 6 kredit
- A felsőoktatási szakképzés összefüggő szakmai gyakorlatának követelményei: nincs meghatározva.
- A felsőoktatási szakképzésre történő felvétel feltételei:
 - bármely katonai képzési területen, mesterszakon szerzett oklevél;
 - angol STANAG 6001 szabványú 3.3.3.3., vagy angol nyelvből katonai szakanyaggal bővített komplex felsőfokú nyelvvizsga;
 - külföldi hallgatók esetében magyar nyelvvizsga;¹⁵
 - legalább 2 év zászlóaljparancsnoki, vagy azzal megegyező szintű vezetői beosztásban eltöltött idő;
 - közigazgatási alapvizsga;
 - ECDL-vizsga;

¹⁴ Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere.

¹⁵ Állami nyelvvizsga vagy az NKE HHK Idegennyelvi és Szaknyelvi Központ vizsgabizottsága előtt a magyar nyelv – mint idegen nyelv – ismeretéből tett sikeres bemeneti vizsga.

- érvényes nemzetbiztonsági szakvélemény;
- érvényes egészségügyi és fizikai állapotfelmérés.

(A fentiekhez kapcsolódó további témák – „A Katonai felső vezető szakirányú továbbképzési szak szakspecifikus deskriptorai”, „A katonai felsővezető-képzés egyes dokumentumainak helyzete és azok legitimitási”, valamint a képzés egyes tantárgyai kiajánlásának vizsgálatát elemző fejezetek – a tanfolyam elvégzéséhez előírt záródolgozatomban található meg.¹⁶⁾

BEFEJEZÉS

A magyar katonai felsővezető-képzés közel negyedszázados fennállása alatt a tanfolyam képzési programja folyamatosan követte a változások igényeit. A katonai felsőfokú vezetőképzés továbbfejlesztésének egyik lehetséges iránya és egyben az eddig elért eredmények legnagyobb elismerése a nemzetközi oktatási szintéren való megjelenés.

A nemzetközi szerepvállalás mindenképp nagy felelősséggel és komoly követelményekkel terheli a katonai felsőoktatás szereplőit. A képzés kiajánlása kizárólag a képzés minden oldalú biztosítása és legalább középtávon történő vállalása mellett lehetséges. A nemzetközi oktatásban történő szerepvállaláshoz (de ugyanígy új alap- vagy mesterképzési szak indításához is), meg kell felelni mind a nemzetközi, mind a hazai képesítési keretrendszer előírásainak. Fel kell készülni a jelenleg folyamatban lévő képzéseknek az új rendszernek megfelelő módosítására is.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A felsőoktatási koncepció fő irányvonalai. www.kormany.hu/download/8/05/20000/HÁTTÉRANYAG.docx
- A felsőoktatási szakképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 39/2012. (XI. 21.) EMMI rendelet. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200039.EMM
- A Magyar Képesítési Keretrendszer. <http://413.hu/files/8MUCSalkalom%200912/MKKR.pdf>
- Derényi András: *A felsőoktatás nemzetközivé válása*. Szakértői beszélgetés. https://www.felvi.hu/pub_bin/dload/FeMu/2008_03/oldal89_96_szakertoi_beszegeltes.pdf
- Derényi András – Vámos Ágnes: *A felsőoktatás képzési területeinek kimeneti leírása – ajánlások*. Oktatási Hivatal, 2015.
- „Fokozatváltás a felsőoktatásban” című stratégia. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2015.
- Képzésben a jövő. http://www.kezpesbenajovo.hu/?id=5_alprojekt/gyik
- Nemzeti Közszerződési Egyetem Intézmény Fejlesztési Terv 2015–2020. <http://uni-nke.hu/egyetem/intezmenyfejlesztesi-terv-2015-2020>
- Nemzeti Közszerződési Egyetem Vagyongazdálkodási Terv 2015–2020. In: Nemzeti Közszerződési Egyetem Intézmény Fejlesztési Terv 2015–2020. <http://uni-nke.hu/egyetem/intezmenyfejlesztesi-terv-2015-2020>
- Palkovics László: *MTMI Képzések – hogyan tehetjük vonzóvá? Kormányzati kezdeményezések a pályaaorientáció és tehetség gondozás területén*. Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2015.

¹⁶ Az NKE Könyvtárban megtalálható.